

**DOPRAVNÍ
PODNIK
OSTRAVA**

Identifikace nové normy:

Kategorie:	Rok vydání:	Evid. č.:	Č. UZ:	Č. dodatku:
Řády	2018	3	0	0

Identifikace nahrazované normy:

Kategorie:	Rok vydání:	Evid. č.:	Č. UZ:	Č. dodatku:
Řády	2015	264	0	0

Název normy:

Provozní předpisy D2 pro trolejbusový a autobusový provoz

Počet stran bez příloh:

34

Počet stran příloh:

4

Počet příloh:

1

Rozdělovník:

Standardní

Výluky:

-

Zpracoval: (jméno, podpis)

Ing. Aleš Hladký

ředitel úseku dopravního

Radim Fabián

specialista v dopravě

Jiří Boháček

vedoucí odboru dopravní cesta

Martin Kubín

vedoucí oddělení dopravní dispečink

Schválil: (jméno, podpis)

Ing. Daniel Morys, MBA.

předseda představenstva

Ing. Aleš Hladký

člen představenstva

Datum zpracování:

01.03.2018

Datum schválení:

09.04.2018

Datum platnosti OD:

10.04.2018

Datum účinnosti OD:

16.04.2018

Datum platnosti DO:

Odvolání

Obsah

I.	Úvodní ustanovení.....	4
I.1.1	Základní ustanovení	4
I.1.2	Základní pojmy	5
II.	Stat' normy.....	6
II.1	Provozní zaměstnanci.....	6
II.1.1	Základní ustanovení pro provozní zaměstnance	6
II.1.2	Zvláštní ustanovení pro výkonnou dopravní službu	7
II.1.3	Odevzdání a přejímání služby	8
II.1.4	Povinnosti při nástupu a ukončení směny mimo areál dopravního podniku.....	8
II.1.5	Vzájemný styk provozních zaměstnanců a styk s cestujícími.....	9
II.1.6	Nalezené věci	9
II.2	Trat'ová zařízení	10
II.2.1	Zastávky	10
II.3	Vypravování vozidel	11
II.3.1	Základní ustanovení pro vypravování	11
II.3.2	Druhy vozidel	12
II.3.3	Označování vozidel	12
II.3.4	Vozidla neurčená k přepravě cestujících.....	12
II.3.5	Jízdní doklady	13
II.4	Základní pravidla pro dopravu a přepravu	13
II.4.1	Přeprava osob a zavazadel.....	13
II.4.2	Dopravní kontrola, revizoři a asistenti přepravy	14
II.4.3	Zastavování vozidel.....	15
II.4.4	Zastavování v zastávkách.....	16
II.5	Organizace výkonné dopravní služby	18
II.5.1	Výkonná dopravní služba.....	18
II.5.2	Jednotný čas	18
II.5.3	Jízdní řády	18
II.5.4	Operativní řízení dopravy.....	19
II.5.5	Služba dispečerů.....	19
II.5.6	Zajišťování pravidelnosti a plynulosti dopravy.....	19
II.5.7	Sdělovací zařízení	20
II.5.8	Příkazy.....	20
II.5.9	Služební hlášení.....	21
II.6	Výkon služby řidiče	21
II.6.1	Nástup a ukončení služby řidiče.....	21
II.6.2	Péče o vozidlové náležitosti	22
II.6.3	Přejímka a odevzdání vozidla	22
II.6.4	Povinnosti řidiče.....	23
II.6.5	Rychlost jízdy.....	25

II.6.6	Zácvek řidičů	26
II.7	Manipulace s vozidly	26
II.7.1	Připojování a odpojování	26
II.7.2	Couvání	26
II.7.3	Vlečení	27
II.7.4	Odstavování.....	27
II.8	Obsluha vozidel.....	27
II.8.1	Otevírání a zavírání dveří.....	27
II.8.2	Osvětlení.....	28
II.8.3	Větrání, topení a klimatizace.....	28
II.8.4	Řídicí a informační systém.....	29
II.8.5	Odbavovací terminály (validátory), označovací zařízení jízdenek	29
II.8.6	Udržování vozidel v čistotě.....	29
II.9	Mimořádné události v provozu	29
II.9.1	Přerušování jízdy a vystoupení cestujících	29
II.9.2	Náhlá neschopnost zaměstnance k dalšímu výkonu dopravní služby.....	30
II.9.3	Nevolnost cestujícího a úmrtí ve vozidle	30
II.9.4	Oheň ve vozidle.....	31
II.10	Návěsti a návěstidla.....	31
II.10.1	Základní ustanovení o návěstech a návěstidlech.....	31
II.10.2	Viditelné návěsti.....	32
II.10.3	Návěsti na návěstidlech.....	32
II.10.4	Slyšitelné návěsti.....	32
II.10.5	Označování zastávek	32
III.	Seznámení s obsahem normy	33
IV.	Závěrečná ustanovení.....	33
IV.1.1	Odpovědnost.....	33
IV.1.2	Vydávání změn, doplňků a výjimek.....	33
IV.1.3	Prováděcí nařízení a provozní pokyny	33
IV.1.4	Aktuálnost a kontrola dodržování obsahu	33
V.	Seznam příloh.....	34

Anotace: Provozní předpisy D2 pro autobusový a trolejbusový provoz stanovují pravidla pro autobusové a trolejbusové dopravy v Dopravním podniku Ostrava a.s. (dále jen „dopravní podnik“).

I. Úvodní ustanovení

I.1.1 Základní ustanovení

1. Provozní předpisy D2 pro trolejbusový a autobusový provoz (dále jen Předpisy) obsahují základní ustanovení pro provoz trolejbusů a autobusů provozovaných dopravním podnikem. V dalším textu bude používán pojem vozidla všude tam, kde se bude jednat o autobusy a trolejbusy, pokud se bude ustanovení týkat pouze autobusů (trolejbusů) bude v textu vypsáno ABUS (TBUS). Trolejbus, který se pohybuje pomocí vlastního nezávislého pohonu (přídavný spalovací motor, baterie, superkapacitor apod.) bez připojení k trolejovému vedení, je ve smyslu těchto předpisů považován za autobus.
2. Tyto Předpisy neruší ani nijak neomezuje účinnost jiných souvisejících platných obecně závazných právních norem, včetně norem vydaných po vydání těchto Předpisů.
3. Ve smyslu těchto Předpisů je nutno jednat i v těch případech, které v nich nejsou výslovně uvedeny, a to podle nejlepšího vědomí a svědomí tak, aby byla zajištěna bezpečnost, plynulost a pravidelnost dopravy.
4. Provozní zaměstnanci si musí být vědomi, že i zdánlivě nepatrné porušení Předpisů může ohrozit bezpečnost osob a způsobit značné hmotné škody. Musí proto vždy dbát, aby ustanovení Předpisů byla přesně a svědomitě dodržována.
5. Kromě Předpisů platí pro provoz vozidel i ostatní vnitropodnikové řídicí normy, které se na jejich provoz vztahují.
6. Na provoz vozidel se vztahují zejména tyto všeobecně závazné právní předpisy:
 - a) zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, v platném znění (TBUS);
 - b) vyhláška Ministerstva dopravy č. 173/1995 Sb., kterou se provádí dopravní řád drah (TBUS);
 - c) zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v platném znění;
 - d) vyhláška Ministerstva dopravy č. 101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy, v platném znění (TBUS);
 - e) zákon č. 56/2001 Sb. o podmínkách provozu na pozemních komunikacích;
 - f) vyhláška Ministerstva dopravy č. 341/2014 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích;
 - g) vyhláška Ministerstva dopravy č. 100/1995 Sb., kterou se stanoví podmínky pro provoz, konstrukci a výrobu určených technických zařízení a jejich konkretizace (Řád určených technických zařízení);
 - h) vyhláška Ministerstva dopravy č. 177/1995 Sb., kterou se vydává stavební a technický řád drah (TBUS);
 - i) vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu;
 - j) zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, v platném znění;

- k) vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 167/2002 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, v platném znění;
- l) zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, v platném znění;
- m) nařízení Vlády České republiky č. 168/2002 Sb. kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky.

I.1.2 Základní pojmy

1. Obratiště je takové zařízení na trati, které umožňuje obracení vozidel do opačného směru.
2. Garáže jsou objekt určený k odstavování a lehké údržbě vozidel.
3. Dílny jsou objekt určený ke střední a těžké údržbě vozidel.
4. Vadné vozidlo je takové, na kterém se projevuje technická závada.
5. Služební osobní náležitost je věc, kterou musí mít řidič u sebe již při nástupu do služby.
6. Výpravenská náležitost je věc potřebná k vypravení vozidla na trať, kterou řidič obdrží ve výpravně.
7. Ve smyslu těchto Předpisů je:
 - a) řidič ten, kdo je oprávněn řídit a řídí vozidlo;
 - b) dispečer ten, kdo je určen k operativnímu řízení provozu;
 - c) výpravčí ten, kdo zajišťuje vypravenost vozidel;
 - d) revizor a asistent přepravy ten, kdo provádí kontrolu dodržování stanovených přepravně-tarifních podmínek a je držitelem odznaku a Průkazu revizora;
 - e) dopravní kontrolor ten, kdo provádí kontrolu činnosti provozních zaměstnanců výkonné dopravní služby a je držitelem Průkazu dopravního kontrolora;
 - f) mistr ten, kdo je určen k zajištění provozní připravenosti vozidel;
 - g) centrální dispečink je dopravní nebo technický dispečink.
8. Řídicí a informační systém vozidla zahrnuje:
 - a) palubní počítač;
 - b) terminál palubního počítače;
 - c) zobrazovač času a pásma;
 - d) vnější elektronická tabla, nebo směrové tabule;
 - e) vnitřní elektronické tabla;
 - f) elektroakustický palubní informační systém;
 - g) přijímač nevidomých;
 - h) radiostanice;
 - i) tachograf;
 - j) odbavovací terminály (validátory), označovače jízdenek.
9. Režim tzv. střídáních přestávek (dále jen SP) je systém organizace práce řidičů, při němž řidiči čerpající bezpečnostní přestávky v řízení opouštějí vozy na určeném střídacím místě za účelem čerpání této přestávky, zatímco vozy obsazené jinými řidiči pokračují v jízdě s cestujícími. Vystřídání řidiči se vracejí zpět do vozů po vyčerpání doby určené pro bezpečnostní přestávku.
10. U linek fungujících v režimu střídáních přestávek se k označení vozů na linkách používá tzv. číslo oběhu. Číslo oběhů jsou vozům přiřazena po celý provozní den až do odstavení.

Každému oběhu je v průběhu provozního dne přiděleno několik kurzů (řidičů). V režimu střídaných přestávek se vozidla na stanovišti řidiče označují oběhovými čísly. Při spojení řidiče s dopravním dispečinkem se řidič ohlašuje číslem oběhu, nikoliv číslem kurzu.

II. Stat' normy

II.1 Provozní zaměstnanci

II.1.1 Základní ustanovení pro provozní zaměstnance

1. Provozní zaměstnanec je ten, kdo vykonává:
 - a) provozně-technickou činnost
 - ve výkonné dopravní službě (řidič, výpravčí, dispečer a ostatní zaměstnanci v této službě);
 - v ostatní provozní službě (např. při údržbě a opravách vozů, tratí, trakčního vedení, kabelových sítí, dopravních zařízení, zařízení v měnárnách a dále ve všech organizačních útvarech dopravního podniku, sloužících k zajištění technických předpokladů pro pravidelný a bezpečný provoz trolejbusů a autobusů).
 - b) kontrolní činnost
 - dopravní kontrolor;
 - revizor
 - asistent přepravy.
2. Každý provozní zaměstnanec je povinen:
 - a) dodržovat platné obecně závazné právní předpisy a povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci (dále jen „pracovní kázeň“);
 - b) znát a řídit se Předpisy a ustanoveními obecně závazných právních norem, vnitropodnikových norem, pracovních a bezpečnostních předpisů vztahujících se k vykonávané funkci;
 - c) ve všech případech, kdy by mohlo dojít nebo kdy došlo k ohrožení bezpečnosti provozu nebo zdraví a života osob, učinit všechna opatření k jejich zamezení nebo zmírnění jejich následků;
 - d) učinit veškerá dostupná opatření k zastavení vozidla, stane-li se řidič za jízdy neschopným k ovládání vozidla;
 - e) neprodleně odstranit (pokud je to v jeho silách) nebo nahlásit dopravnímu dispečinku všechny překážky, které brání plynulosti a pravidelnosti dopravy a ohrožují ostatní účastníky drážního a silničního provozu;
 - f) znát telefonní čísla Integrovaného bezpečnostního centra, dopravního dispečinku a volací znaky radiostanic dopravního a energetického dispečinku.
 - g) je-li svědkem nebo účastníkem mimořádné události v drážní dopravě nebo se o jejím vzniku prokazatelně dozví, její vznik neprodleně oznámit dopravnímu dispečinku.“
3. Provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby musí být prokazatelně vybaven těmito Předpisy a seznámen s dalšími předpisy souvisejícími s výkonem jeho služby. Schválené

- změny a doplňky Předpisů musí být provoznímu zaměstnanci předány včas. Provozní zaměstnanec provede neprodleně opravu ve svém výtisku.
4. Každý provozní zaměstnanec je povinen oznámit zjištěné nedostatky a závady související s provozem. V závislosti na jejich charakteru a nebezpečí z prodlení je oznamuje:
 - a) písemně - služebním hlášením
 - b) ústně
 - pomocí sdělovacího zařízení;
 - osobně službukonajícímu dispečerovi nebo výpravčímu.
 5. Je zakázáno, aby provozní zaměstnanec ve službě přenechal provádění svých úkonů těm, kteří nejsou ve službě a aby provozní zaměstnanci mimo službu nebo jiného funkčního zařazení bez zvláštního pověření zasahovali do výkonu služby jiného provozního zaměstnance.
 6. Bez mimořádného důvodu nesmí provozní zaměstnanec přerušit výkon služby nebo opustit přidělené pracoviště, aniž před tím učinil nezbytná bezpečnostní opatření a oznámil tuto skutečnost přímému nadřízenému při dodržení pravidel operativního řízení provozu.
 7. Způsob a rozsah výuky, školení, zácviku, zkoušek a přezkoušení provozních zaměstnanců stanovených profesí určují obecně závazné právní předpisy a vnitropodnikové řídicí normy.
 8. Provozní zaměstnanec je povinen oznámit přímému nadřízenému, bylo-li proti němu v souvislosti s výkonem jeho funkce zahájeno trestní nebo přestupkové řízení, případně bylo-li mu odňato řídicí oprávnění nebo jiným úkonem ve správním nebo trestním řízení omezeno oprávnění k řízení drážních nebo silničních motorových vozidel kterékoliv skupiny. Rovněž je povinen oznámit přímému nadřízenému, pozbyl-li zdravotní či odbornou způsobilost.
 9. Provozní zaměstnanec je povinen neprodleně předložit svému nadřízenému v písemné podobě pravomocné rozhodnutí správního orgánu nebo orgánu činného v trestním řízení o výsledku šetření v případě, že byl jeho účastníkem (např. dopravní nehoda, přestupek apod.)
 10. Kouření ve vozidlech a na zastávkách je zakázáno, a to včetně používání elektronických cigaret ve smyslu zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.
 11. Provozním zaměstnancům je zakázáno zabývat se při výkonu své práce jakoukoliv činností, která s tímto výkonem není v přímé souvislosti, nebo by jakkoliv výkon jejich pracovní činnosti narušovala a ohrožovala tak bezpečnost nebo plynulost drážního příp. silničního provozu.
 12. Provozní zaměstnanec nesmí v mezích svých možností připustit, aby cestující ohrožovali bezpečnost provozu a spolucestujících a poškozovali vozová či traťová zařízení nebo je neoprávněně uváděli v činnost.
 13. Provozní zaměstnanec, který při výkonu funkce může být ohrožen silničním nebo drážním provozem, musí používat bezpečnostní ochranné pomůcky a výstražnou vestu nebo být zabezpečen bezpečnostními ochrannými prostředky.

II.1.2 Zvláštní ustanovení pro výkonnou dopravní službu

1. Provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby může samostatně vykonávat funkci až po úspěšném vykonání předepsané zkoušky a předepsaného zácviku.

2. Řidič musí být držitelem řidičského průkazu sk. „D“, Průkazu způsobilosti k řízení drážního vozidla – oprávnění k řízení trolejbusu (TBUS), a průkazu profesní způsobilosti řidiče. Případnou ztrátu některého z uvedených dokladů nebo změnu v osobních údajích je řidič povinen neprodleně ohlásit vedoucímu svého střediska resp. příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (ABUS).
3. Obnovení a doplnění znalostí ve výkonné dopravní službě se provádí povinným školením.
4. Provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby musí být pravidelně přezkušován podle platných právních a vnitropodnikových norem a ve stanovených lhůtách se za stanovených podmínek podrobovat lékařským preventivním prohlídkám. Provozní zaměstnanec nesmí vykonávat směnu bez platné lékařské preventivní prohlídky!
5. Při rekonstrukcích tratí a před zahájením provozu na nových tratích musí být provozní zaměstnanci výkonné dopravní služby seznámeni s novými podmínkami provozu písemným služebním příkazem, v případě rozsáhlých změn i školením.
6. Provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby, u něhož byla zjištěna neznalost Předpisů nebo jiných obecně závazných právních norem v takovém rozsahu, že by mohla vést nebo vedla ve svých důsledcích k ohrožení bezpečnosti provozu a také provozní zaměstnanec, který hrubě ohrozil bezpečnost provozu nebo úmyslně poškodil zařízení vozů či jiné zařízení, může být ihned odvolán oprávněnou osobou z výkonu služby.
7. Provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby je povinen předložit na vyzvání oprávněným osobám všechny provozní doklady a náležitosti potřebné k výkonu jejich funkce.

II.1.3 Odevzdání a přejímání služby

1. Provozní zaměstnanec je povinen nastoupit do služby včas a na určené pracoviště nebo místo.
2. Odevzdání a přejímání služby se provádí osobně a to jen na místech k tomu určených. Předávající musí střídajícího informovat o všech opatřeních, která byla provedena nebo mají být provedena v zájmu zajištění bezpečnosti, plynulosti a pravidelnosti provozu.
3. Nastane-li okolnost, která brání provoznímu zaměstnanci nastoupit službu (např. nemoc), je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit službukonajícímu výpravčímu a to nejpozději před začátkem přidělené směny.
4. Provozní zaměstnanec je povinen se seznámit s tím, jaká služba je mu přidělena pro následující dny z platných denních rozpisů. Pokud je změna služby provedena tak, že provozní zaměstnanec již nemá možnost se seznámit s provedenou změnou, musí ho nadřízený o změně informovat. Bez souhlasu přímého nadřízeného není dovoleno vzájemně si službu vyměňovat.

II.1.4 Povinnosti při nástupu a ukončení směny mimo areál dopravního podniku

1. Nástupy a ukončování služby řidičů autobusů MHD mimo areály dopravního podniku, kde jsou autobusy odstavovány a kde není provozována služba výpravčích, se řídí Předpisy.
2. Při nástupu do služby je řidič povinen podat zprávu dopravnímu dispečinku prostřednictvím vozidlové radiostanice. Není-li možné navázat spojení prostřednictvím vozidlové radiostanice je řidič oprávněn využít bezplatnou telefonní linku na dopravní dispečink (číslo je uvedeno na jízdním výkazu).

3. Nemůže-li řidič z jakéhokoliv důvodu odstavit vozidlo mimo areál dopravního podniku tak, jak je mu předepsáno vozovým jízdním řádem, musí o této skutečnosti bezodkladně podat zprávu dopravnímu dispečinku a dále se řídit jeho pokyny.

II.1.5 Vzájemný styk provozních zaměstnanců a styk s cestujícími

1. Provozní zaměstnanec se ve službě musí chovat slušně, ohleduplně a ukázněně. Této zásady musí dbát i mimo službu, je-li oblečen ve stejnokroji dopravního podniku.
2. Každý provozní zaměstnanec musí vystupovat rozhodně a nestranně, přitom však zachovat slušnost a zdvořilost a v mezích služebních povinností projevovat všestrannou ochotu a pomoc. I v případě, že se osoba chová vůči provoznímu zaměstnanci urážlivě, musí se ovládat a zachovat klid a rozvahu. Zvláštní pozornost musí věnovat osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, kterým v případě nutnosti nebo na požádání musí zajistit místo k sezení, popřípadě poskytnout potřebné informace.
3. Provozní zaměstnanec je povinen informovat včas cestující o událostech majících vliv na pravidelnost provozu a vedení linek.
4. Vyloučení z přepravy je nutno uskutečnit tak, aby nedošlo k ohrožení zdraví nebo bezpečnosti cestujícího vylučovaného z přepravy.
5. Případy, kdy došlo k zásahu policisty, k poškození majetku dopravního podniku, k zásahu neoprávněné osoby do drážního nebo vozového zařízení, k poškození majetku cestujících a případy, které by mohly vyvolat stížnost nebo nárok cestujícího nebo jiných osob na náhradu škody, je povinen provozní zaměstnanec oznámit okamžitě dopravnímu dispečinku a neprodleně po ukončení služby přímému nadřízenému služebním hlášením.
6. Ve služebních místnostech se mohou zdržovat jen provozní zaměstnanci, kteří tam konají službu nebo dozor nebo provádějí kontrolní činnost; ostatní zaměstnanci smějí vstupovat do služebních místností jen ve služebních záležitostech, a to jen na dobu nutnou k jejich vyřízení.

II.1.6 Nalezené věci

1. Nalezne-li provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby ve vozidle věc, kterou je možno považovat za ztracenou nebo zapomenutou, nebo odevzdá-li cestující řidiči věc, kterou ve vozidle našel, je povinností řidiče sepsat o nález služební hlášení s těmito údaji: jméno řidiče, jméno nálezce, místo nález, přesný popis nalezené věci (případně i obsah) a u peněz i výši nalezené částky (u peněz a cenných předmětů je nutné uvést jméno a adresu svědků z řad cestujících). Řidič je povinen vždy přijmout věc nalezenou ve vozidle.
2. Nalezenou věc i se služebním hlášením musí řidič odevzdat nejpozději při ukončení služby službukonajícímu výpravčímu, který převzetí potvrdí v knize nálezů. Při střídání služby musí řidič předat nález i se služebním hlášením střídajícímu řidiči a ten je povinen zajistit předání ve výpravně ihned po ukončení služby. O předání nalezené věci a služebního hlášení střídajícímu řidiči učiní řidič poznámky do jízdního výkazu.
3. Přihlásí-li se ten, kdo věc ztratil nebo zapomněl ihned ve vozidle a nejsou-li pochybnosti o hodnověrnosti jeho tvrzení a nejde-li přitom o cennější předmět (prsten, šperk, hodinky, větší částku peněz apod.), řidič věc vydá a uvede na služební hlášení jeho jméno, adresu, datum narození zjištěné v průkazu totožnosti. Převzetí věci si nechá příjemcem potvrdit na služebním hlášení, které odevzdá ve výpravně. Cennější předměty a průkazy totožnosti nesmí řidič cestujícímu vydat ve vozidle, ale musí je i se služebním hlášením odevzdat

- ve výpravně, odkud si je majitel může vyzvednout. Služební hlášení nutno odevzdat i v případě, že nalezená věc byla majiteli vrácena ve vozidle.
- Evidence nálezů je vedena v informačním systému, v němž musí být zaznamenány všechny nalezené věci, a to i ty, které byly majitelům řidičem ve vozidle nebo výpravnou vráceny. V případě vydání nalezené věci ve výpravně potvrdí majitel příjem na služebním hlášení s uvedením data převzetí, jména, adresy a data narození. Odevzdání nalezené věci majiteli potvrdí svým podpisem i výpravčí, který ji vydal, o čemž musí být učiněn záznam i v informačním systému. Služební hlášení o věcech, které majitelé převzali, musí být archivovány.
 - Jízdní doklady (s výjimkou jízdenky pro jednotlivou jízdu) se odevzdávají (prostřednictvím výpravny) oddělení Přepravní kontroly.
 - Za evidenci a nakládání s nalezenými věcmi odpovídají službu konající výpravčí do doby předání zaměstnanci, pověřenému odvozem nalezených věcí.
 - Potravinové nepatrné hodnoty nebo podléhající rychlé zkáze, které nejsou v originálních baleních, se neodevzdávají ani neukládají.

II.2 Traťová zařízení

II.2.1 Zastávky

- Zastávky jsou místa určená k vystupování a nastupování cestujících.
- Prostor zastávky je na vozovce vymezen začátkem a koncem zastávky. Začátek zastávky tvoří rovina kolmá k ose vozovky v místě, kde je umístěn označnický znak zastávky. Konec zastávky tvoří rovina kolmá k ose vozovky v místě, kde je umístěna dopravní značka "Zastávka MHD" (kde tato značka není, je konec zastávky 30 m od začátku zastávky). Prostor zastávky může být na vozovce vyznačen vodorovným dopravním značením.
- Zastávky vozidel MHD se z dopravně-provozního hlediska dělí na:
 - tramvajové;
 - trolejbusové;
 - autobusové;
 - integrované (společná nástupiště pro drážní a silniční vozidla)
- Zastávky se z dopravně-přepravního hlediska dělí na:
 - stálé, v nichž zastavují vozidla určená k přepravě cestujících;
 - dočasné, v nichž zastavují vozidla jen v časovém období vyvolaném mimořádnými opatřeními v provozu (výluky, odklony, posunutí stálé zastávky apod.);
 - občasné, v nichž zastavují pouze vozidla určená k přepravě cestujících v době, která je určena jízdním řádem;
 - na znamení, v nichž zastavují vozidla určená k přepravě cestujících jen za podmínek daných tímto předpisem.
- Podle charakteru pohybu cestujících se zastávky dělí z hlediska dopravně-technického na:
 - nácestné;
 - nástupní (určené pro nástup);
 - výstupní (určené pro výstup);
 - nástupní a výstupní (v místech, kde není možné zřídit nástupní a výstupní zastávku samostatně).

6. Zřízení, zrušení nebo přemístění každé zastávky musí být oznámeno písemným služebním příkazem, totéž platí v případě změn názvu zastávek.

II.3 Vypravování vozidel

II.3.1 Základní ustanovení pro vypravování

1. Vozidla, určená k pravidelné přepravě cestujících na stanovených linkách se vypravují podle jízdního řádu. Vypravování ostatních vozidel se provádí operativně podle potřeby provozu.
2. Za včasnou provozní připravenost vozidel odpovídá směnový mistr garáží. Za obsazení vozidel řidiči schopnými služby dle rozpisu služeb a za včasné vypravení vozidel z garáží odpovídá směnový výpravčí.
3. Vozidla vypravovaná z garáží musí být:
 - a) řádně označena (II.3.3);
 - b) nahrána aktuálními daty programu palubního počítače a elektronického hlásiče, jízdních řádů a informačních panelů
 - c) obsazena řidiči vybavenými předepsanými jízdními doklady (II.3.5).
4. Vozidla nesmí být ponechána v provozu zejména, jestliže:
 - a) na provozně důležitých součástech vozidel se projeví závady nebo opotřebení, která přesahují přípustné meze. Taková vozidla mohou být převezena pouze do dílen, jsou-li provedena předepsaná bezpečnostní opatření;
 - b) nemají funkční odbavovací zařízení;
 - c) je u vozidla nefunkční validátor u prvních dveří a nebylo by tak možné provádět kontrolu jízdních dokladů po 20. hodině;
 - d) mají nefunkční návěštní zařízení nebo zabezpečovací zařízení v rozsahu bezprostředně ohrožující bezpečnost a plynulost dopravy (zejména: tachograf nezobrazuje rychlost, signalizuje závadu nebo neprovádí registraci; zařízení blokující jízdu s otevřenými dveřmi je vyřazeno z činnosti nebo vykazuje závady; nefunkční zařízení pro zastavení dveří v pohybu a proti sevření);
 - e) vykazují-li závady, pro které se stávají technicky nezpůsobilými provozu na pozemních komunikacích;
 - f) svým technickým stavem ohrožují životní prostředí;
 - g) mají jiné závady ohrožující bezpečnost dopravy (není funkční vnější osvětlení; hrozí úraz elektrickým proudem; ve vnitřním prostoru vozidla hrozí úraz – např. uvolněné madlo).
5. Dojezd vozidla bez cestujících je možný pokud:
 - a) vozidlo je po požáru – dispečer povolil jízdu;
 - b) vozidlo je po nehodě – dispečer povolil jízdu;
 - c) zařízení blokující jízdu s otevřenými dveřmi je vyřazeno z provozu nebo vykazuje závady.
6. Zákaz jízdy vozidla:
 - a) vozidlo je po požáru – dispečer zakázal jízdu;
 - b) vozidlo je po nehodě – dispečer zakázal jízdu;
 - c) je poškozený sběrač proudu (TBUS);
 - d) hrozí úraz elektrickým proudem (TBUS);

- e) svým technickým stavem ohrožuje životní prostředí;
- f) při úniku výparů chladicí kapaliny do interiéru vozidla (ABUS).

II.3.2 Druhy vozidel

1. Podle určení rozeznáváme vozidla:
 - a) k přepravě cestujících;
 - b) cvičná (určená k výcviku a zkouškám řidičů);
 - c) služební a zkušební (pro potřebu dopravního podniku);
 - d) zvláštní (určená k nepravidelné přepravě vymezené skupiny cestujících).

II.3.3 Označování vozidel

1. Všechna vozidla, pokud jsou mimo uzavřené prostory dopravního podniku, musí být označena předepsaným způsobem:
 - a) na určeném místě kursovním číslem. Toto číslo musí být v souladu s kursovním číslem vozového jízdního řádu. (tento bod se nevztahuje na vozy v režimu SP);
 - b) v režimu SP musí být na stanovišti řidiče umístěno číslo oběhu tak, aby bylo na předepsaném místě. Toto číslo musí být v souladu s číslem oběhu uvedeném ve vozovém jízdním řádu;
 - c) ve vozidle, určeném k přepravě cestujících, musí být čelní označení (označení linky a cílová zastávka), boční označení (označení linky, cílová zastávka včetně důležitých nácestných zastávek) a zadní označení (označení linky);
 - d) jede-li vozidlo do jiné konečné zastávky, než je uvedeno ve vozovém jízdním řádu, musí být označení konečné zastávky odstraněno nebo změněno. Řidič je povinen o změně informovat cestující;
 - e) cvičná vozidla musí být označena v souladu se zněním zákona č. 247/2000 Sb.;
 - f) služební vozidla musí být vpředu označena nápisem "Služební jízda";
 - g) zkušební vozidla musí být vpředu označena nápisem „Zkušební jízda“;
 - h) zvláštní vozidla musí být vpředu označena nápisem "Zvláštní jízda", případně jinak dle dohodnutých podmínek;
 - i) vozidla řízená řidičem v zácvičku musí být označena tabulkou „Řidič v zácvičku“ a řidič instruktor musí být označen viditelně vizitkou. „Řidič - Instruktor“.
2. Za správné označení vozidla zodpovídá řidič.

II.3.4 Vozidla neurčená k přepravě cestujících

1. Provoz vozidel neurčených k přepravě cestujících musí být organizován tak, aby nebyl narušován provoz vozidel určených k přepravě cestujících.
2. Ke každé jízdě vozidla, neurčeného k přepravě cestujících, musí být dán předem souhlas dopravního dispečinku (TBUS).
3. Při nahlásování jízd zvláštních, služebních a cvičných (TBUS) je nutné dopravnímu dispečinku oznámit plánovanou trasu a důvod jízdy, základní časové údaje (pravděpodobný čas vypravení a odstavení), evidenční číslo. Dopravní dispečink na základě těchto údajů může rozhodnout o dalších opatřeních k zabezpečení jízdy. Za nahlášení těchto jízd je zodpovědný službukonající výpravčí střediska, u technických středisek mistr, není-li na směně, řidič vozidla (TBUS).
4. Dopravní dispečink vede evidenci jízd, ke kterým dal souhlas.

II.3.5 Jízdní doklady

1. Jízdním dokladem je jízdní výkaz podepsaný výpravčím nebo povolení k jízdě podepsané mistrem.
2. Jízdní výkaz slouží pro výpočet mzdy a pro výpočet ujetých kilometrů vozidla. Musí být veden odpovědně, psán čitelně kuličkovým nebo inkoustovým perem, ne červeně. Řidič musí před výjezdem vyplnit základní údaje. Řidič plně zodpovídá za úplnost a správnost jím vypsanych údajů uvedených v jízdním výkazu.
3. Řidič vozidla musí mít jízdní výkaz u sebe. Vykonává-li na vozidle službu postupně více řidičů než jeden, musí mít každý z řidičů svůj jízdní výkaz. Vykonává-li tentýž řidič v průběhu směny (dělené) službu na více vozidlech, zaznamenává službu o dalších vozidlech do téhož jízdního výkazu. To platí obdobně i pro případy, že během směny bylo vozidlo vyměněno.
4. Jízdní výkaz se vyzvedává před každým nástupem služby ve výpravně. U kursů, které se vypravují, je povinností výpravčího vybavit řidiče první směny jízdním výkazem i pro další střídající řidiče. Při střídání na trati odevzdá střídaný řidič řidiči střídajícímu i svůj řádně vyplněný jízdní výkaz. To neplatí, jedná-li se o střídání v režimu SP, při kterém si střídaný řidič ponechává jízdní výkaz u sebe. Ihned po ukončení služby (s výjimkou střídání na trati a střídání v režimu SP) musí být všechny jízdní výkazy odevzdány výpravčímu.
5. Po ukončení služby řidiče výpravčí svým podpisem potvrdí správnost údajů na jízdním výkazu v rubrice "kontroloval". Zápisy výpravčího nebo dispečera na jízdním výkazu musí být provedeny červeně.
6. Do jízdních výkazů provádějí záznamy i dopravní kontrolori, revizoři a ostatní oprávněné osoby.

II.4 Základní pravidla pro dopravu a přepravu

II.4.1 Přeprava osob a zavazadel

1. Cestující smí být přepravováni jen ve vozidlech, která jsou pro přepravu cestujících určena, nesmí být přepravováni:
 - a) mezi výstupní a nástupní zastávkou na obratišti, s výjimkou případů, kdy obratiště slouží jako odklonová nebo normální trasa, a případů, kdy je ve vozidlech prováděna kontrola revizorem, asistentem přepravy nebo dopravním kontrolorem;
 - b) tehdy, když se z vozidla stane vozidlo služební ve smyslu II.3.2, odst. 1, písm. c).
2. Ve vozidlech uvedených ve II.3.2, odst. 1, písm. b) a c) nesmí být přepravováni cestující. Ve vozidlech uvedených ve II.3.2, odst. 1, písm. d) nesmí být přepravováni jiní cestující, než pro která jsou vozidla určena.
3. Ve vozidlech neurčených k přepravě cestujících mohou být přítomni pouze zaměstnanci určeni na tato vozidla do služby a dále:
 - a) ve vozidlech cvičných pouze osoby určené obecně závaznými právními předpisy;
 - b) ve vozidlech služebních kterýkoliv zaměstnanec dopravního podniku, prokáže-li se služebním průkazem.
4. Ve všech vozidlech určených k přepravě cestujících je zaveden přestupný nebo nepřestupný tarif a provoz s odbavovacími terminály (validátory) a elektronickými označovači.
5. Nenastanou-li okolnosti uvedené v II.9.1, smí cestující nastupovat a vystupovat jen tehdy, stojí-li vozidlo určené k přepravě cestujících v zastávce a řidič výstup a nástup umožnil.

- Prohlásí-li oprávněný zaměstnanec vozidlo za obsazené, nesmí cestující nastupovat. Dále řidič návěst "Nevystupujte", "Nenastupujte", nesmí cestující vystupovat ani nastupovat.
6. Cestující má právo použít k nástupu nebo výstupu kterékoliv dveře vozidla. Toto neplatí v době od 20:00 do 4:00 h, kdy je nástup povolen pouze předními dveřmi a cestující je povinen předložit řidiči ke kontrole platný jízdní doklad.
 7. Cestující má právo v případě nebezpečí ve vozidle dát znamení k zastavení stisknutím tlačítka "Znamení k řidiči", je-li jím vozidlo vybaveno. Uslyší-li řidič toto znamení, přesvědčí se o situaci ve vozidle, v případě nebezpečí neprodleně zastaví. Po zastavení řidič zjistí důvod znamení. Bylo-li znamení cestujícího oprávněné, postupuje řidič dle tohoto ustanovení Předpisů, které daný případ řeší.
 8. Je-li třeba, aby cestující z vozidla vystoupili, zajistí řidič zastavením vozidla stejné nebo souběžně jedoucí linky, aby cestujícím byla umožněna další přeprava nejbližším plně neobsazeným vozidlem (vlakem) téže nebo jiné linky.
 9. Řidič nízkopodlažního vozidla vybaveného nájezdovou plošinou pro cestující na invalidním vozíku je povinen takovému cestujícímu na zastávce způsobilé pro bezbariérový nástup tuto plošinu vyklopit (vysunout). Cestující na vozíku pro invalidy musí být přepravován na vyhrazeném místě v předepsané poloze zády ke svislé opěrné ploše (zády ke směru jízdy) a musí být zajištěn bezpečnostními pásy, je-li jimi vozidlo vybaveno.
 10. Řidič je povinen umožnit přepravu v jednom voze současně dvěma cestujícími s dětskými kočárky nebo jednomu cestujícímu na vozíku pro invalidy společně s jedním cestujícím s dětským kočárkem nebo jednomu cestujícímu s dětským kočárkem společně s jedním cestujícím s jízdním kolem nebo jednomu cestujícímu na vozíku pro invalidy společně s jedním cestujícím s jízdním kolem nebo dvěma cestujícími s jízdními koly. Přitom ve voze bez nájezdové plošiny smí být přepravován cestující na vozíku pro invalidy pouze v případě, že se jedná o ručně poháněný vozík bez přídavného pohonu. Cestující na elektrickém skútru nesmí být ve voze přepravován.
 11. Řidič velkokapacitního vozu, ve kterém je pro přepravu cestujících s dětskými kočárky, jízdními koly nebo cestujících na vozících pro invalidy vyhrazeno více míst řádně označených příslušnými symboly, je povinen umožnit současnou přepravu těmito cestujícími v počtu daném vyhrazenými místy.
 12. Řidič je oprávněn odmítnout přepravu cestujících s dětskými kočárky, jízdními koly nebo na vozících pro invalidy pouze v případě, že je vůz plně obsazen.
 13. Řidič smí umožnit současnou přepravu v jednom voze také dalšímu cestujícímu s dětským kočárkem nad rámec podmínek stanovených v bodech 10. a 11., nebrání-li tomu obsazenost vozu a nebude-li tento další cestující s dětským kočárkem překážet ostatním cestujícím při nástupu, výstupu, označování jízdního dokladu apod.
 14. Nachází-li se v prostoru zastávky osoba s omezenou schopností pohybu nebo osoba s dětským kočárkem nebo se tyto osoby nacházejí ve voze a signalizují řidiči úmysl na následující zastávce vystoupit z vozu, je řidič v této zastávce povinen užitím funkce kneeling (pokleknutí) co nejvíce snížit rozdíl mezi výškou nástupní hrany zastávky a výškou podlahy vozidla. Tato povinnost neplatí, není-li vozidlo touto funkcí vybaveno nebo neumožňují-li užití této funkce technické parametry zastávky.

II.4.2 Dopravní kontrola, revizoři a asistenti přepravy

1. Kontrolu dodržování obecně platných právních norem, Předpisů a služebních příkazů ve výkonné dopravní službě provádějí zejména dopravní kontroloři, dále orgány státního dozoru, drážního správního úřadu a Magistrátu města Ostravy.

2. Dopravní kontrolor se prokazuje Průkazem dopravního kontrolora. Vnější kontrolní orgán se prokazuje dokladem o pověření ke kontrolní činnosti nebo průkazem opravňujícím k provádění kontrolní činnosti (SOD – ABUS; SD, odbor dopravy MMO – DSÚ – TBUS).
3. Dopravní kontroloři mohou uplatnit vůči provozním zaměstnancům výkonné dopravní služby zejména tyto pravomoci:
 - a) vydávat ústní nebo písemné příkazy;
 - b) odvolat zaměstnance z výkonu služby;
 - c) převzít řízení vozidla, jsou-li držiteli platného řidičského průkazu skupiny „D“, průkazu profesní způsobilosti řidiče a Průkazu způsobilosti k řízení drážního vozidla – oprávnění k řízení trolejbusu (TBUS),
4. Kontrolu dodržování ustanovení Smluvních přepravních podmínek provádějí zejména revizoři a asistenti přepravy.
5. Revizor a asistent přepravy se prokazuje odznakem nebo Průkazem revizora.
6. Dopravní kontroloři a revizoři mohou používat služební telefony.
7. Dopravní kontroloři, revizoři a asistenti přepravy mohou pobývat ve vozidlech a vykonávat svoji činnost i v době přestávky řidiče.
8. Dopravní kontroloři, revizoři a asistenti přepravy jsou oprávněni při mimořádných událostech a při zajišťování úkolů souvisejících s kontrolní činností vyžadovat od provozních zaměstnanců spolupráci.

II.4.3 Zastavování vozidel

1. Řidič je povinen zastavit:
 - a) v zastávkách dle ustanovení II.4.4;
 - b) na pokyn osob oprávněných zastavovat vozidla podle zákona o provozu na pozemních komunikacích;
 - c) je-li to nutné k umožnění zákroku policie;
 - d) na příkaz dopravního kontrolora, dispečera, výpravčího nebo jiného oprávněného provozního zaměstnance.
2. Řidič je povinen neprodleně zastavit vozidlo:
 - a) je-li to nutné k odvrácení nehody;
 - b) ohrožuje-li nějaká překážka další jízdu vozidla;
 - c) při ohrožení bezpečnosti cestujících;
 - d) při každé nehodě, na níž měl účast;
 - e) při viditelné nebo slyšitelné návěsti zastavení dle ustanovení II.10.2, II.10.3 a II.10.4;
 - f) při každém náhlém nárazu, při poplašných výkřicích a znamení cestujících nebo chodců, včetně znamení ve smyslu ustanovení II.4.1, odst. 7;
 - g) je-li to nutné k bezpečnému průjezdu vozidel s právem přednostní jízdy určených zákonem o provozu na pozemních komunikacích;
 - h) na všech místech určených zákonem o provozu na pozemních komunikacích.
3. Zastaví-li řidič za (před) jiným stojícím vozidlem (vlakem), je povinen ponechat od tohoto vozidla odstup nejméně 1 metr. V případě nepříznivých provozních podmínek je řidič povinen tuto vzdálenost přiměřeně zvětšit.

4. Mimo zastávky je zakázáno zastavovat nebo snižovat rychlost pro umožnění nastupování a vystupování cestujících nebo zaměstnanců dopravního podniku. Výjimka je přípustná dle ustanovení II.9.1, dále u dopravních kontrolorů, dispečerů a výpravčích v naléhavých a odůvodněných služebních případech, a to jen předními dveřmi vozidla a je-li vozidlo v klidu. Uvedení zaměstnanci sami odpovídají za svůj bezpečný nástup nebo výstup.

II.4.4 Zastavování v zastávkách

1. Před vjetím do zastávky, nejpozději stojí-li vozidlo v zastávce, musí řidič vozidla určeného k pravidelné přepravě cestujících oznámit řídícím a informačním systémem správný název zastávky, příp. upozornit na možný přestup (zejména v noci), nebo poskytnout cestujícím další informace či pokyny. Toto platí, je-li vozidlo tímto zařízením vybaveno.
2. Vozidla určená k přepravě cestujících zastavují na stálých a dočasných zastávkách, v zastávkách občasných zastavují jen podle údajů na jízdním řádu, totéž platí pro odklonové trasy.
3. V zastávkách na znamení zastavují vozidla určená k přepravě cestujících jen:
 - a) nachází-li se na zastávce osoba (osoby);
 - b) stojí-li v zastávce jiný autobus nebo trolejbus;
 - c) dává-li cestující ve voze návěst „Zastav“;
 - d) stiskne-li cestující ve voze tlačítko samoobslužného otevírání dveří;
 - e) je-li v poruše informační systém vozidla.

Zastávky na znamení jsou definovány platným jízdním řádem. K zastávce na znamení musí řidič přijíždět takovou rychlostí, aby dokázal vyhodnotit situaci v zastávce a v případě potřeby řádně a bezpečně zastavit. Řidič, který projíždí zastávkou na znamení bez zastavení, musí dbát zvýšené opatrnosti.

4. V zastávkách zastavují vozidla samostatně nebo současně za sebou, pokud to dovoluje délka nástupní hrany zastávky a její stavební úprava.
5. Vjede-li vozidlo do zastávky, v níž žádné vozidlo nestojí, je řidič povinen zastavit tak, aby čelo vozidla bylo v úrovni označnicku zastávky. Je-li zastávka vybavena signálním pásem pro slabozraké a nevidomé osoby (slepecký pás), zastaví předními dveřmi v úrovni tohoto signálního pásu. Všechna vozidla jsou povinna zastavit co nejbližší k nástupní hraně s přihlédnutím k technickému stavu komunikace.
6. Pokud řidič odbavuje cestující na zastávce a stojí s vozidlem jako druhý a další v pořadí, je povinen otevřít všechny dveře vozidla (v době od 20:00 do 4:00 řidič otevírá pouze přední dveře), i když používá samoobslužné otevírání dveří.
7. Zastaví-li řidič vozidla jako třetí popřípadě další v pořadí, může umožnit cestujícím výstup a nástup, je však povinen znovu zastavit jako první nebo druhý u označnicku zastávky a nástup nebo výstup umožnit opětovně. V souladu s provozní situací jsou řidiči vozidel povinni umožnit cestujícím vzájemný přestup.
8. Řidič vozidla určeného k přepravě cestujících musí znovu zastavit u označnicku zastávky a otevřít dveře, pokud se na zastávce nachází osoba s omezenou schopností pohybu a orientace, která dává znamení k zastavení.
9. Řidič vozidla určeného k přepravě cestujících nesmí vjet do zastávky jako druhý a další v pořadí, pokud by bránil silničnímu provozu v přímém směru nebo chůzi na přechodech. Nesmí-li vjet řidič do zastávky jako druhý a další v pořadí, musí vyčkat v takové vzdálenosti před zastávkou, aby nebylo pochyby o tom, že v zastávce zastaví samostatně.

10. Při odjezdu ze zastávky nesmí řidič ohrozit bezpečnost dopravy a je povinen v následujícím pořadí provést tyto úkony:
 - a) pohledem do zpětných zrcátek se přesvědčí, že nikdo nenastupuje a nevystupuje;
 - b) po skončení výstupu a nástupu cestujících dá zvukovou a světelnou návěst "Nevystupujte - Nenastupujte" (je-li zastávka na vnější straně oblouku dá návěst dvakrát), tento bod se nevztahuje na případ, kdy ve vozidle se samoobslužným otevíráním dveří žádný cestující nenárokoval otevření dveří;
 - c) pohledem do zpětných zrcátek a na kontrolní signalizaci se přesvědčí, že všechny dveře vozidla jsou zavřeny;
 - d) dá znamení o změně směru jízdy.
11. Řidič vozidla určeného k přepravě cestujících musí po zastavení v zastávce umožnit cestujícím výstup a nástup podle ustanovení II.4.1, odst. 6. Řidič je povinen, nezpůsobí-li tím narušení plynulosti dopravy, umožnit opětovný výstup a nástup cestujících i tehdy, pokud:
 - a) nemůže ihned odjet ze zastávky s ohledem na okamžitou situaci v ní;
 - b) musel při odjíždění ze zastávky s ohledem na okamžitou situaci v provozu v zastávce podruhé zastavit.
12. Pro zajištění přípojů, označených ve vozových jízdních řádech, smějí v přestupních zastávkách zastavit současně všechna vozidla linek, mezi nimiž jízdní řád vzájemný přípoj určuje.
13. Za zajištění přípoje odpovídá řidič vozidla, které přijelo do zastávky jako první. Musí vyčkat na vozidla všech linek, mezi nimiž jízdní řád určuje přípoj, s výjimkou případů, kdy některý ze spojů nepřijede ani 3 minuty po předepsané době odjezdu ostatních. Po uplynutí této doby ohlásí řidič prvního vozidla tuto skutečnost dopravnímu dispečinku, který rozhodne o dalším postupu.
14. Ve vozových jízdních řádech mohou být uvedeny také nezávazné přípoje. Tyto přípoje jsou určeny čekací dobou v minutách nebo povinností umožnit přestup cestujících z jiného vozidla je-li toto na dohled. Pokud do předepsané doby nepřijede vozidlo, s nímž jízdní řád určuje přestup nebo není-li toto vozidlo na dohled řidič prvního vozidla, pokračuje dále v jízdě bez nahlášení na dopravní dispečink.
15. V konečných zastávkách musí po vystoupení všech cestujících stát všechna vozidla na místech k tomu určených. Kde takové místo není nebo je obsazeno předchozím vozidlem, zůstane řidič stát na výstupní zastávce. K nástupní zastávce musí řidič přistavit vozidlo v přiměřené době před stanoveným odjezdem ze zastávky, aby cestující mohli včas, v klidu a bezpečně nastoupit (pokud není nástupní zastávka vybavena krytou čekárnou nebo jiným vhodným prostorem, musí při nepříznivém počasí řidič přistavit vozidlo i dříve).
16. Je-li v zastávce přítomen dispečer, je povinen spolupracovat s řidiči při odbavování cestujících, pokud neplní v daném okamžiku jiný úkol. Dojde-li k přivření cestujícího zavírajícími se dveřmi, případně vznikne-li nebezpečí vlečení cestujícího nebo jinak nebezpečná situace, dá dispečer řidiči návěst "Stůj" nebo "Nebezpečí - zastavte všemi prostředky". Po pominutí nebezpečí je nutno odbavení opakovat.
17. Stojí-li v zastávce současně dvě vozidla, musí dispečer odbavovat každé vozidlo zvlášť.

II.5 Organizace výkoné dopravní služby

II.5.1 Výkonná dopravní služba

1. Výkonná dopravní služba zahrnuje tyto služby: jízdní, výpravenskou, dispečerskou, dopravně-kontrolní, přepravně-kontrolní.
2. Základním požadavkem organizace městské hromadné dopravy je bezpečnost, plynulost, pravidelnost a hospodárnost provozu.
3. Pro zdokonalování služby cestujícím a pro zajišťování provozu v mezích technické a hospodárské účelnosti musí být stále sledovány přepravní nároky na jednotlivých linkách v různých denních dobách podle jednotlivých dnů a podle ročních období.

II.5.2 Jednotný čas

1. Výkonná dopravní služba se řídí v zimním období středoevropským časem, v letním období východoevropským časem. Veškeré časové údaje se udávají v hodnotách od 00.00 do 24.00 h. Pro časové označení každé činnosti ve výkoné dopravní službě v případě, že k ní dochází o půlnoci, se použije údaje 00.00 h, jedná-li se o začátek činnosti. Při ukončení činnosti se použije údaje 24.00 h. Toto platí pro začátek a ukončení služby, začátek a ukončení dopravních opatření, apod..
2. Všichni provozní zaměstnanci se musí při pracovní činnosti řídit přesným časem.
3. Výpravčí a dispečeři jsou povinni v průběhu služby sdělit na požádání přesný čas řidičům.

II.5.3 Jízdní řády

1. Výchozím podkladem pro sestavu všech druhů jízdních řádů jsou grafikonky.
2. Z grafikonů se sestavují:
 - a) jízdní řády služební
 - vozové;
 - jízdní řády řidiče;
 - dispečerské;
 - výpravenské.
 - b) jízdní řády pro potřebu cestujících
 - zastávkové;
 - linkové;
 - knižní.
3. Vozové jízdní řády musí obsahovat:
 - a) označení linky a kursu, v režimu SP označení linky a oběhu;
 - b) den platnosti v kalendárním týdnu;
 - c) typ vozidla;
 - d) časy příjezdu a odjezdu z vozovny (garáže);
 - e) časy odjezdů z výchozích a určených nácestných zastávek;
 - f) čas příjezdu do konečné zastávky;
 - g) plánovaný čas a místo střídání, v režimu SP navíc informaci o střídaném kursu;
 - h) nařízené přípoje;
 - i) číselné kódy konečných zastávek.

4. Je zakázáno vpisovat jakékoliv poznámky do vozových jízdních řádů nebo jízdních řádů řidičů. Změny ve vozových jízdních řádech nebo jízdních řádech řidičů provádějí pouze zaměstnanci příslušných odborných útvarů dopravního podniku.
5. Informace uvedené ve vozovém jízdním řádu jsou nadřazeny informacím v palubním počítači.

II.5.4 Operativní řízení dopravy

1. Operativním řízením dopravy je pověřen dopravní dispečink.
2. Dopravní dispečink zodpovídá za:
 - a) zajištění plynulosti a pravidelnosti dopravy;
 - b) neprodlené provedení všech opatření nutných k obnovení plynulosti a pravidelnosti dopravy, jestliže byly z jakéhokoliv důvodu narušeny;
 - c) zajištění náhradní přepravy a řádné informování cestujících.
3. Operativní řízení dopravy musí být organizováno a technicky zabezpečeno tak, aby umožňovalo:
 - a) zajišťování bezpečné, plynulé a pravidelné jízdy vozidel;
 - b) provádění kontroly situace v dopravě a kontroly následných opatření;
 - c) rychlou a přesnou informovanost dopravního dispečinku o situaci v dopravě;
 - d) rychlé provozní zákroky;
 - e) rychlé splnění příkazů.

II.5.5 Služba dispečerů

1. V čele dispečerského řízení je vedoucí oddělení dopravního dispečinku.
2. Součástí dopravního dispečinku jsou dále dopravní dispečeré, dopravní dispečeré – vedoucí směn a dispečeré dopravní cesty. Dopravnímu dispečinku jsou v souladu se zásadami operativního řízení dopravy podřízeni všichni provozní zaměstnanci dopravního podniku.
3. Dojde-li k přerušení dopravy v některém traťovém úseku, je dopravní dispečink povinen zajistit informování cestujících na všech zastávkách v tomto úseku. Odpovědnost za toto opatření má dopravní dispečer – vedoucí směny.
4. Dopravní dispečeré jsou povinni v rámci zajišťování pravidelnosti a plynulosti dopravy poskytovat maximální součinnost zejména řidičům prostředků městské hromadné dopravy.

II.5.6 Zajišťování pravidelnosti a plynulosti dopravy

1. Povinností všech provozních zaměstnanců je učinit veškerá vhodná opatření směřující k zajištění bezpečnosti, plynulosti a pravidelnosti dopravy v celém rozsahu sítě, a to v případě potřeby i odlišně od jízdního řádu.
2. Pravidelná doprava na lince je tehdy, jestliže vozidla jezdí přesně podle jízdního řádu, případně v povolené časové odchylce.
3. Povolená časová odchylka od jízdního řádu stanovena takto:
 - a) u výchozích zastávek 0 minut (tj. 0 až +59 sekund),
 - b) u nácestných a cílových zastávek 0 až + 2 minuty (tj. 0 až +179 sekund),

- není-li dopravním dispečerem nebo výpravčím nařízeno jinak.
4. Nepravidelná doprava je na lince tehdy, jestliže jízdní řád včetně povolené časové odchylky není dodržován.
 5. Dojde-li ke zpoždění vozidla z provozních důvodů (řidič dále pokračuje v jízdě) o více než 3 minuty, řidič zapíše tuto skutečnost do jízdního výkazu.
 6. Nelze-li pokračovat v jízdě a je-li zdržení nebo předpoklad zdržení delší než 3 minuty, je řidič povinen tuto skutečnost neprodleně ohlásit dopravnímu dispečinku a řídit se danými příkazy.
 7. Při opožděném výjezdu z garáží je řidič povinen pokračovat v jízdě podle příkazu dopravního dispečinku nebo výpravčího.
 8. Je zakázáno vyrovnávat zpoždění porušováním zásad bezpečnosti provozu (např. překračováním stanovené rychlosti jízdy).
 9. Stojí-li na trati více vozidel, musí každý řidič vyrozumět řidiče následujícího vozidla o příčině přerušení dopravy.
 10. Řidič se po dobu přerušení dopravy nesmí vzdálit od vozidla, pokud neobdrží od dispečera jiný příkaz.

II.5.7 Sdělovací zařízení

1. Všechna pracoviště dopravního podniku, z nichž se řídí a zajišťuje provoz, musí být vybavena vhodným sdělovacím zařízením (telefon, radiostanice apod.).
2. Při používání služebních telefonů je na začátku hovoru volající i volaný povinen představit se služební funkcí nebo jménem.
3. Zneužití sdělovacího zařízení a nedodržování hovorové kázně (zejména u radiostanic) je považováno za porušení pracovní kázně.
4. V souladu s operativním řízením dopravy je dovoleno použití soukromého mobilního telefonu pouze pro spojení provozních zaměstnanců výkonné dopravní služby s dopravním dispečinkem. Nedodržení tohoto nařízení je považováno za porušení pracovní kázně.

II.5.8 Příkazy

1. Příkazy provozním zaměstnancům jsou oprávněni vydávat pouze funkčně nadřízení zaměstnanci v rámci své působnosti. Příkazy musí být v souladu s ustanoveními obecně závazných právních norem, vnitřních řídicích norem a těchto Předpisů.
2. Příkazy se vydávají:
 - a) ústně (osobně nebo sdělovacím zařízením);
 - b) písemně (příkazy dispečerů, výpravčích apod.).

Příkazy ve výkonné dopravní službě musí být jednoznačné a srozumitelné. Je-li ústní příkaz určen jedinému zaměstnanci, musí jej přijímající zaměstnanec zopakovat, aby bylo zřejmé, že příkazu rozumí.
3. Za odůvodněnost a správnost příkazu odpovídá ten zaměstnanec, který jej vydal, za včasné a přesné provedení odpovídá ten zaměstnanec, kterému byl uložen. Příkaz lze dát jen zaměstnanci, který je povinen jej v rámci funkčního nebo služebního zařazení plnit.
4. Není-li příkaz zaměstnanci jasný, je povinen neprodleně požádat o vysvětlení zaměstnance, který mu příkaz vydal, nebo svého nadřízeného.

II.5.9 Služební hlášení

1. Zjištěné nedostatky a závady v provozu se oznamují služebním hlášením. Služební hlášení je možno podat na všechny zjištěné nedostatky a závady, vyskytující se u zaměstnanců nebo u zařízení.
2. Možnost podat služební hlášení má kterýkoliv zaměstnanec a to i tehdy, není-li ve službě.

II.6 Výkon služby řidiče

II.6.1 Nástup a ukončení služby řidiče

1. Řidič nastupuje a končí přidělenou směnu podle stanoveného rozpisu směn. Přípravná a odstavná doba musí být využita a dodržena.
2. Nástup a ukončení směny v garážích nebo v režimu SP na stanoveném střídacím místě musí řidič oznámit výpravčímu. Při střídání na trati tato povinnost odpadá. Neohlásí-li řidič nástup služby před stanovenou přípravnou dobou, přidělí výpravčí službu náhradnímu řidiči. Řidiči, který se nedostavil včas na přidělenou směnu, může výpravčí určit v uvedený den jakoukoliv směnu.
3. Řidič musí mít u sebe tyto služební náležitosti:
 - a) platný občanský průkaz;
 - b) vlastní správně jdoucí hodiny;
 - c) platný řidičský průkaz skupiny „D“, platný průkaz profesní způsobilosti řidiče;
 - d) platný průkaz způsobilosti k řízení drážního vozidla (TBUS);
 - e) platný jízdní řád linek Dopravního podniku Ostrava a.s; (platí pouze pro řidiče na linkách MHD);
 - f) služební klíče;
 - g) elektronickou kartu „BIS“;
 - h) výstražnou vestu,
4. Řidič před zahájením směny (před výjezdem) převezme a po ukončení směny (po odstavení) odevzdá tyto další náležitosti:
 - a) jízdní výkaz;
 - b) předepsané formuláře;
 - c) vozový jízdní řád;
 - d) kursovní číslo (číslo oběhu);

Při střídání na trati je řidič povinen všechny náležitosti uvedené v tomto odstavci nepoškozené předat střídajícímu řidiči, který je po skončení služby odevzdá ve výpravně. Výjimkou je střídání v režimu SP, kdy si střídaný řidič ponechává jízdní výkaz. Když si to vyžádají provozní podmínky, obdrží řidič kromě uvedených náležitostí ještě vhodné čisticí prostředky na skla čelních oken a zpětných zrcátek.

5. V garážích je řidič povinen převzít to vozidlo, které mu bylo určeno odpovědným zaměstnancem. Je-li stanoviště řidiče označeno přenosným upozorněním "Na voze se pracuje", nesmí řidič s tímto vozidlem jakýmkoliv způsobem manipulovat a musí ihned tuto skutečnost oznámit odpovědnému zaměstnanci garáží.
6. Veškeré zjištěné závady na přebíraném vozidle v garážích řidič nahlásí výpravčímu nebo odpovědnému zaměstnanci garáží.

7. Nemůže-li řidič vyjet ve stanoveném čase z garáží, informuje neprodleně směnového výpravčího.
8. Nedostaví-li se střídající řidič včas na střídané místo, řidič, který měl být vystřídán, nejbližším možným způsobem oznámí tuto skutečnost výpravčímu svého střediska. S výpravčím se dohodne na způsobu ukončení služby. V případě nemožnosti jakékoliv domluvy, je řidič povinen dovézt vozidlo s cestujícími až na konečnou zastávku, kde se o spojení opět pokusí. Teprve v případě nemožnosti jakékoliv domluvy smí řidič vozidlo odstavit do garáže.
9. Odevzdá-li řidič vozidlo při střídání na trati, musí nastupujícího řidiče vyrozumět o:
 - a) technickém stavu a vybavení vozidla;
 - b) obdržení příkazech, které se vztahují i na nastupujícího řidiče;
 - c) případných poruchách na sdělovacím zařízení a stálých návěstidlech;
 - d) změnách na trati;
 - e) ostatních důležitých provozních událostech.
10. Po vystřídání na trati nastupující řidič na nejbližší konečné zastávce zkontroluje technický stav, vybavení vozidla a zjistí, zda souhlasí údaje střídaného řidiče se skutečností. Případné závady zapíše do svého jízdního výkazu a v odůvodněných případech informuje dopravní dispečink.
11. V případě pozdního nástupu řidiče při střídání na trati nesmí tento nastoupit službu bez povolení výpravčího nebo dispečera a bez provedené dechové zkoušky.

II.6.2 Péče o vozidlové náležitosti

1. Služební náležitosti uvedené v ustanovení II.6.1, odst. 3, písm. e), f), g), h) má řidič svěřené do osobní péče po celou dobu trvání pracovního poměru. O další náležitosti uvedené ve II.6.1, odst. 4 pečuje řidič od okamžiku jejich převzetí při nástupu služby do okamžiku jejich odevzdání po ukončení služby. V době, kdy tyto další náležitosti nejsou zapůjčeny řidičům, pečuje o ně pověřený zaměstnanec.
2. Před výjezdem se řidič přesvědčí, zda je lékárnička v přiděleném vozidle v pořádku a zda není porušena plomba. V případě použití lékárničky je řidič povinen vyplnit služební hlášení, ve kterém uvede, proč, pro koho a které zdravotnické potřeby použil.
3. Při převzetí vozidla řidič zkontroluje, zda je vozidlo vybaveno osvědčením o registraci a dokladem o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a osvědčením o oprávnění k podnikání v městské autobusové dopravě (ABUS).
4. Dojde-li během služby k poškození nebo ztrátě kterékoliv vozidlové náležitosti, je řidič povinen toto po ukončení služby oznámit výpravčímu služebním hlášením.

II.6.3 Přejímka a odevzdání vozidla

1. Řidič plně zodpovídá za správné převzetí a odevzdání vozidla při začátku a ukončení služby.
2. Vozidlo lze převzít a odevzdat v garážích, na odstavné ploše nebo na střídacím místě na trati.
3. Řidič je povinen přejímat přidělené vozidlo.
4. Řidič, který přejímá vozidlo v garážích, je povinen provést kontrolu stavu, čistoty a funkčnosti:

- a) čelních a bočních skel, RZ (ABUS), odrazových skel, zrcátek, světlometů, ukazatelů směru;
 - b) karosérie, a to jak z vnějšku, tak uvnitř vozidla;
 - c) stav pneumatik a dotažení matic kolových šroubů;
 - d) sběračů proudu včetně smykadel a stahováků (TBUS);
 - e) odbavovacího zařízení, hodin ve vozidle a řídicího a informačního systému;
 - f) vybavení vozidla předepsanou výbavou a výstrojí (zaplombovaná lékárnička, neporušený řádně upevněný zaplombovaný hasicí přístroj, základací klíny a dále: háček k vyklopení plošiny, kladívka k nouzovému rozbití oken, jsou-li jimi vozidla vybavena);
 - g) PHM (ABUS) a vizuální kontrolu možného úniku provozních kapalin;
 - h) vypuštění kondenzátu ze vzduchových jímek, v zimních měsících doplnit APP lihem (je-li technicky možné);
 - i) řízení a vůli volantu;
 - j) vzduchové soustavy (únik vzduchu, účinnost brzd), osvětlení, zvukové a optické signalizace dveří;
 - k) motoru poslechem (neozývají-li se neobvyklé zvuky jako klepání, pískání apod.) (ABUS).
5. Řidič při převímce vozidla provede vizuální kontrolu všech validátorů v přiděleném vozidle. Při této kontrole řidič ověří, zda:
- a) validátor není viditelně poškozen a nenesé známky poškození ochranného krytu, celá sestava působí celistvým dojmem a není možné oddělit některou její část;
 - b) validátor neobsahuje viditelně nějaká další zařízení jako např. nejrůznější modifikované nástavce, případně doplňky připevněné k validátoru, které mohou potenciálně obsahovat čtecí zařízení pro vyčítání karetních dat, případně klávesnici pro zadávání PINů ke kartám.
- Všechny zjištěné nedostatky musí řidič bez zbytečného odkladu ohlásit službukonajícímu výpravčímu nebo zodpovědnému zaměstnanci vozovny. Řidič smí vyjet teprve tehdy, jsou-li nedostatky odstraněny, nebo až převezme jiné vozidlo.
6. Jsou-li při převímce vozidla ve vozovně (garáži) zjištěny závady, smí řidič po jejich ohlášení výpravčímu odjet teprve tehdy, jsou-li na vadném vozidle odstraněny závady nebo až převezme jiné vozidlo.
7. Před výjezdem vozidla z boxu nebo z místa nad pracovní jámou se musí řidič přesvědčit, zda se pod vozidlem nepracuje a zda nejsou pod vozidlem žádné překážky, které by bránily ve výjezdu.

II.6.4 Povinnosti řidiče

1. Při výkonu služby je řidič povinen dodržovat závazné právní předpisy (I. 1.1, bod 6), dodržovat jízdní řád a technické předpisy o řízení vozidel, zacházet s vozidlem šetrně a správnou technikou jízdy dbát o co nejvyšší hospodárnost provozu při zachování bezpečné a plynulé jízdy, bezpečnosti cestujících i ostatních účastníků silničního provozu.
2. Za jízdy se musí řidič věnovat plně řízení vozidla. Nesmí zejména s nikým mluvit, nikoho zdravít, jíst, pít, kouřit nebo užívat elektronické náhražky tabákových výrobků a vpouštět nikoho do vyhrazeného prostoru svého stanoviště. Všechny úkony, které bezprostředně

- nesouvisí s ovládáním vozidla (např. nahlížení do jízdního řádu, dávání ústních pokynů cestujícím), může provádět řidič jen tehdy, když vozidlo není v pohybu.
3. Používání mobilních telefonů, rádií nebo jiné audiovizuální techniky včetně hands free sad a sluchátek je povoleno pouze při stání na obratištích s výjimkou použití mobilního telefonu při zastavení nebo stání vozidla z důvodu mimořádné události.
 4. Je zakázáno umísťovat v interiéru vozidla neschválené předměty (stínítka, závěsy, hračky, antény, reklamní předměty). Rovněž je zakázáno jakýmkoliv neschváleným způsobem upravovat vnější a vnitřní vzhled vozidla (samolepky, nástřiky atd.).
 5. Při jízdě vozidla mimo objekty vozoven, garáží a dílen je řidič povinen zapnout vždy vnější osvětlení. Řidič je povinen dbát při jízdě co nejvyšší hospodárnosti při zachování bezpečnosti provozu a dodržení stanovených jízdních dob.
 6. Řidič nesmí předat řízení vozidla neoprávněné osobě.
 7. V odůvodněných případech mohou převzít řízení vozidla dopravní kontrolori nebo dispečeři. Těmto zaměstnancům je řidič povinen na vyzvání předat řízení v případě, že se prokáží příslušným oprávněním k řízení. Zaměstnanec, který přebírá řízení, je povinen zaznamenat tuto skutečnost do výkazu (t.j. čas převzetí řízení a případně čas předání řízení zpět řidiči).
 8. Řidič je povinen jet po stanovené trase.
Stanovenou trasou se rozumí:
 - a) u vozidel určených k přepravě cestujících trasa určená vozovým jízdním řádem nebo služebním příkazem;
 - b) u vozidel ostatních je trasa určená výpravčím, nebo dopravním dispečinkem.Na stanovené trase dle písm. a) tohoto odstavce je řidič povinen přepravovat cestující s výjimkou případů, kdy je jízda bez cestujících vyznačena přímo ve vozovém jízdním řádu nebo pokud řidič k jízdě bez cestujících dostane služební příkaz. Na všech odklonových trasách dle písm. a) tohoto odstavce, musí řidič informovat cestující o konkrétní trase vozidla, pokud to jednoznačně nevyplývá ze směrového označení vozidla.
 9. Při výskytu jakékoliv poruchy na vozidlech nebo na trati postupuje řidič tak, aby byla pravidelnost a plynulost dopravy narušena co nejméně. Vzniklá závada musí být neprodleně odstraněna.
 10. Řidič je povinen znát příčiny vzniku nejčastěji se vyskytujících se poruch, znát jejich důsledky a umět je případně i odstranit. Řidič provede vždy taková opatření, aby při vzniku poruchy nedošlo ke zvětšení jejího rozsahu, ke zranění osob, vzniku škody na majetku nebo k vážnému narušení pravidelnosti dopravy.
 11. Řidič je povinen bez zbytečného odkladu oznámit poruchu dopravnímu dispečinku, dispečeř je povinen být řidiči při odstraňování poruchy nápomocen.
 12. V případě, že řidič musí vozidlo opustit, může tak učinit tehdy, když provedl všechna opatření, aby se vozidlo nemohlo dát do pohybu samovolně nebo zásahem nepovolané osoby. Opuštění vozidla na konečné zastávce je přípustné na nezbytně nutnou dobu, pokud vozidlo stojí na předem určeném místě po vystoupení cestujících.
 13. Při přejíždění úsekových děličů označených návěstí „Úsekový dělič“ a přes místa s vloženými izolacemi v trolejovém vedení (výhybky, křížení) nesmí jet řidič se sešlápnutým pedálem jízdy a pokud možno bez rekuperačního brzdění (TBUS).
 14. Jízdě přes trolejová křížení, vzdušné výhybky a v místech, kde se opravuje trolejové vedení, je řidič trolejbusu povinen věnovat zvýšenou pozornost (TBUS).

15. V podjezdech a tam, kde dochází ke snížení výšky trolejového vedení je řidič trolejbusu povinen jet takovou rychlostí, aby nedošlo k poškození sběračů, případně jet takovou rychlostí, která je stanovena návěstidlem (TBUS).
16. Dojde-li k selhání brzd, musí řidič použít podle okamžité situace ostatní prostředky k zastavení vozidla.
17. Na každé konečné zastávce musí řidič zkontrolovat interiér a exteriér vozidla, a přesvědčit se pohledem, zda sběrače (TBUS) nejsou poškozené.
18. Při ztrátě napětí v troleji (přerušení dodávky elektrického proudu, zkratu na vozidle, přerušení kontaktu proudového sběrače s trolejí) řidič po zastavení vypne řízení a pomocí signalizace napětí v troleji sleduje obnovení dodávky elektrického proudu v troleji (TBUS).
19. Řidič trolejbusu musí za jízdy sledovat stav trolejového vedení. Zjistí-li řidič na trolejovém vedení závadu, která by mohla způsobit poškození vozidla nebo zvětšení škody na traťovém zařízení, musí vozidlo ihned zastavit. Veškeré zjištěné závady na trolejovém vedení musí řidič okamžitě oznámit dopravnímu dispečinku a dále se řídit jeho pokyny. Došlo-li k poškození proudového sběrače v důsledku poruchy na trolejovém vedení, musí řidič zabezpečit místo tak, aby další vozidlo do něj nevjelo. Došlo-li k poruše trolejového vedení, která by ohrožovala bezpečnost osob z důvodu možného úrazu elektrickým proudem, je povinen přítomný provozní zaměstnanec varovat ostatní osoby a v mezích svých možností jim zabránit v přiblížení se takovému místu (TBUS).
20. Parciální vozidla mohou používat pohon na baterie pouze v úsecích bez trakčního vedení po stanovené trase, s výjimkou úseků, kde vozy dojíždí k natrolejovacím stříškám (neurčí-li dopravní dispečink jinak).
- 20,21. V době od 20:00 do 4:00 hodin je řidič povinen umožnit nástup cestujícím pouze předními dveřmi a provádět kontrolu jízdních dokladů. V případě většího počtu cestujících na zastávce (kulturní a sportovní akce, ukončení směn ve větších podnicích,...), kdy by kontrola dokladů vedla k neúměrnému zpoždění spoje, může řidič umožnit nástup všemi dveřmi. Dále platí, že nástup s kočárkem, invalidním vozíkem, popř. jízdním kolem je možný pouze k tomu vyhrazenými dveřmi.

II.6.5 Rychlost jízdy

1. Pro rychlost jízdy platí příslušná ustanovení zákona o provozu na pozemních komunikacích. Navíc platí omezující ustanovení následujících odstavců.
2. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než je nejvyšší dovolená rychlost uvedená v technickém průkazu vozidla (ABUS) nebo průkazu způsobilosti drážního vozidla (TBUS).
3. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než 5 km/h při:
 - a) manipulaci vozidel při jejich spojování;
 - b) jízdě nad pracovní jámou;
 - c) průjezdu mycím zařízením.
4. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než 10 km/h při:
 - a) jízdě v halách a garážích;
 - b) couvání;
 - c) dávání návěsti "Pomalů";
 - d) jízdě v traťových úsecích, na nichž se pracuje (TBUS).
5. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než 30 km/h při jízdě:
 - a) přes trolejové křížení s tramvajovou dráhou (TBUS).

6. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než 40 km/h při jízdě:
 - a) přes trolejové výhybky (TBUS);
 - b) přes trolejová křižení (TBUS);

II.6.6 Zácvik řidičů

1. Řidič - začátečník musí projít stanoveným zácvikem pod dohledem řidiče - instruktora, a to před započítáním samostatného výkonu funkce řidiče.
2. Zácvik řidičů – začátečníků se provádí při běžném provozu vozidel s cestujícími na jednotlivých linkách tak, že se řidič – začátečník řízením vozidla seznamuje s provozními specifiky linky a trasy.
3. Zácvik mohou provádět řidiči - instruktoři, kteří mají nejméně 3 roky praxe v řízení trolejbusu, resp. autobusu, a jejichž výkon skýtá záruku, že zácvik provedou odpovědně.
4. Řidič – instruktor seznamuje řidiče – začátečníka s provozními specifiky linky a trasy. Během jízdy se musí řidič – instruktor zdržovat v těsné blízkosti stanoviště řidiče a musí být řádně označen štítkem s nápisem „INSTRUKTOR“.
5. Řidič - začátečník je povinen dodržovat Předpisy a ostatní obecně závazné právní normy a dále dbát pokynů řidiče - instruktora. Pokud těchto pokynů nedbá, je řidič - instruktor povinen převzít řízení vozidla a tuto skutečnost ohlásit výpravčímu. Řidič - začátečník se musí ihned dostavit k výpravčímu.

II.7 Manipulace s vozidly

II.7.1 Připojování a odpojování

1. Připojování a odpojování vozidel provádí zaměstnanec údržby nebo řidič vadného vozidla. Správnost připojení je povinen kontrolovat řidič vlečného vozidla.
2. Při připojování a odpojování musí být vadné vozidlo řádně zabrzděno. V případě potřeby musí být kola vozidla založena klíny (založení klíny je nutno provést vždy, provádí-li se připojování nebo odpojování ve svahu).
3. Připojování se provádí tak, že se vlečná tyč připevní nejdříve k přednímu závěsu vadného vozidla a vozidlo vlečné couvá k němu. Když je vlečné vozidlo vzdáleno 25 cm od konce tyče, dá zaměstnanec provádějící připojování návěst "Stůj". Po zastavení najíždějícího vozidla vstoupí mezi vozidla, uchopí vlečnou tyč, nastaví proti zadnímu závěsu vlekoucího vozidla a dá řidiči vlečného vozidla pokyn k couvání. Řidič vlekoucího vozidla pak může pomalu couvat. Nepocítí-li ani po ujetí 30 cm náraz, musí ihned zastavit, případně vystoupit a přesvědčit se, proč nedošlo ke spojení vozidel.

II.7.2 Couvání

1. Pokud je některá autobusová linka výjimečně ukončena na místě, kde je třeba provádět obracení couváním, musí být na tomto místě přítomen pověřený zaměstnanec, který couvání zabezpečuje. Tato povinnost neplatí v případě, že jsou couváním obracená vozidla vybavená couvací kamerou nebo parkovacím asistentem.
2. Při couvání vozidel se používají návěstí paží. Zaměstnanec zabezpečující couvání se musí pohybovat tak, aby byl neustále v zorném poli řidiče. Ztratí-li jej řidič couvajících vozidla z dohledu, musí ihned zastavit.
3. Pokud je nutno couvat z důvodů, vyplývajících z okamžité dopravní situace, je řidič před couváním povinen dokonale se seznámit s prostorem, do kterého zamýšlí couvat. Není-li si během couvání jistý dopravní situací za vozidlem, musí zastavit a znovu se o ní

přesvědčit. V případě potřeby si řidič musí vyžádat pomoc způsobilé a náležitě poučené osoby.

II.7.3 Vlečení

1. Je-li závada nebo porucha na vozidle takového druhu, že ji nelze odstranit na trati a vozidlo nemůže dojet do garáže nebo dílny, musí být odvedeno. Vlečení lze provést za pomoci určeného vozidla. Další povinnosti řidiče upravuje zákon o provozu na pozemních komunikacích.

II.7.4 Odstavování

1. Odstavením vozidla se rozumí uvedení vozidla do klidu, vypnutí motoru (ABUS) a vyřazení některých obvodů a systémů z činnosti (řidič se od vozidla vzdálí tak, že nemůže v případě potřeby okamžitě zasáhnout). Vozidla se odstavují:
 - a) ve vozovnách (garážích), dílnách a na odstavných plochách;
 - b) výjimečně na jiných místech (v případě poruchy nebo na příkaz výpravčího).
2. Odstavená vozidla musí být zajištěna tak, aby se nedala samovolně do pohybu, nebo aby nemohla být uvedena v pohyb nepovolanou osobou. Musí být proto zejména řádně zabrzděna, a pokud je vozidlo odstaveno ve svahu, musí být jeho pravé přední kolo založeno klínem.
3. Vozidla odstavená podle odst. 1, písm. b) tohoto článku musí být za snížené viditelnosti osvětlena (zapnuta obrysová světla).
4. V případě odstavení vozidel v krytých prostorách vozoven (garáží) musí řidič autobusu odpojit přívod elektrického proudu od akumulátorů (bateriový odpojovač), řidič trolejbusu musí vypnout vypínače všech elektrických obvodů.
5. Po ukončení směny je řidič povinen:
 - a) doplnit PHM, pokud nebyly doplněny v průběhu směny (ABUS);
 - b) uzavřít střešní poklopy a okna, mimo halu i dveře;
 - c) odebrat sběrače proudu z trolejového vedení zaháknutím do držáků na střeše vozidla, nebo jiným vhodným způsobem (TBUS);
 - d) umýt karosérii vozidla (pokud je to možné), vymést nečistoty;
 - e) zkontrolovat stav pneumatik a dotažení matic kolových šroubů;
 - f) zkontrolovat funkci světelné soustavy;
 - g) zkontrolovat, zda neunikají provozní kapaliny;
 - h) zkontrolovat, zda neuniká vzduch;
 - i) zkontrolovat „klínové“ řemeny;
 - j) zkontrolovat vnější a vnitřní stav karosérie.
6. Zjištěné poruchy, případně použití hasicího přístroje zapíše odstavující řidič do knihy poruch (TBUS) nebo vozového sešitu (ABUS), který předá službukonajcímu výpravčímu nebo mistrovi.

II.8 Obsluha vozidel

II.8.1 Otevírání a zavírání dveří

1. Za jízdy musí být všechny dveře zavřeny.
2. Výjimka z ustanovení z odst. 1 je přípustná pouze:

- a) při najíždění na připojované vozidlo;
 - b) při popojíždění od odpojovaného vozidla.
3. Stojí-li vozidlo mezi zastávkami na trati, je dovoleno otevřít dveře jen v případě, uvedeném v ustanovení II.9.1 a v jiných odůvodněných případech.
 4. Řidič smí dát cestujícím návěst "Nevystupujte - Nenastupujte" teprve tehdy, je-li ukončen bezpečný výstup a nástup cestujících nebo tehdy, je-li ukončen bezpečný výstup cestujících a při nástupu cestujících je již vozidlo plně obsazeno.
 5. Řidič smí uvést vozidlo do pohybu teprve tehdy, jsou-li všechny dveře zavřeny (s výjimkou případů uvedených v odst. 2 tohoto článku). O zavření dveří se řidič přesvědčí pohledem na dveře (přímo nebo ve zpětném zrcátku) a na optickou signalizaci uzavření dveří.
 6. Vozidlo, u kterého nefungují správně všechny dveře, nesmí být ponecháno v provozu. Výjimka na trati je možná pouze v případě poruchy jediných dveří, a to pouze tehdy, jsou-li zavřeny a zabezpečeny proti otevření (dveře mohou být opatřeny nálepkami "Mimo provoz").
 7. Nefunguje-li u dveří zvuková a světelná návěst "Nevystupujte - Nenastupujte", nesmí být vozidlo ponecháno v provozu.
 8. Ustanovení odst. 3 - 7 se vztahují pouze na vozidla určená k přepravě cestujících.

II.8.2 Osvětlení

1. Vnější světelná zařízení vozidel jsou světelná zařízení předepsaná zákonem o provozu na pozemních komunikacích.
2. U vozidel určených k pravidelné přepravě cestujících, musí být za snížené viditelnosti zapnuto hlavní vnitřní osvětlení (osvětlení zářivkové nebo žárovkové s vyšším výkonem). Pokud by řidič při zapnutém hlavním osvětlení ve vozidle neviděl dostatečně na jízdní dráhu, může být zapnuto osvětlení tlumené.
3. Osvětlení orientačního označení musí být zapnuto současně s rozsvícením obrysových světel a musí svítit i při zapnutí dálkových nebo potkávacích světlometů.
4. Při jízdě v objektu garáží nebo dílen musí mít řidič trolejbusu nebo autobusu rozsvícena obrysová a potkávací světla nebo světla pro denní svícení. Při jízdě v objektu garáží nebo dílen za snížené viditelnosti musí mít řidič trolejbusu nebo autobusu rozsvícena obrysová a potkávací světla. Tato povinnost neplatí při jízdě vzad a při jízdě nad pracovní jámou.

II.8.3 Větrání, topení a klimatizace

1. Za teplého počasí dbá řidič o řádné větrání vozidla. Větrání provádí otevřením oken, střešních otvorů apod.
2. Na konečných zastávkách se intenzita větrání v případě potřeby zesílí otevřením dveří.
3. Za deště musí být okna a střešní otvory uzavřeny.
4. Řidič je povinen za chladného počasí zapnout a regulovat intenzitu vytápění vozů dle stanovených norem.
5. Dopravní podnik může v nutném případě nařídít omezovací podmínky pro vytápění služebním příkazem (TBUS). Omezení se však nesmí vztahovat na použití topných těles na stanovišti řidiče.
6. U vozů vybavených klimatizací salónu cestujících se klimatizace spouští automaticky a řidič může měnit pouze intenzitu ventilátorů. V případě, že je klimatizace nefunkční, musí řidič cestujícím odemknout okna vozu (jsou-li uzamykatelná). V případě, že je

klimatizační jednotka v chodu, musí být všechna okna uzavřena (jsou-li vybavena zámekem, tak i uzamčena).

II.8.4 Řídicí a informační systém

1. Řídicí a informační systém ve vozidlech slouží mimo jiné k informování cestujících o zastávkách, přestupech, případně o mimořádných opatřeních v dopravě. Informace může podávat řidič i prostřednictvím mikrofону.
2. V případě, že je vozidlo vybaveno hlásičem, je řidič povinen toto zařízení řádně a včas používat.

II.8.5 Odbavovací terminály (validátory), označovací zařízení jízdenek

1. V každém vozidle určeném k přepravě cestujících (mimo vozidel určených pro provoz na linkách, kde se cestující přepravují zdarma) musí být předepsaným způsobem rozmístěny odbavovací terminály (validátory) a označovací zařízení jízdenek.
2. Dojde-li k poruše odbavovacího terminálu (validátoru) nebo označovacího zařízení jízdenek, zakryje řidič toto zařízení přelepku s nápisem "Mimo provoz" a poruchu zapíše do vozového sešitu (ABUS) nebo knihy závad (TBUS) při odstavení do garáží. Je-li v jednom vozidle v poruše více než jeden odbavovací terminál (validátor) nebo označovací zařízení jízdenek, je nutno vozidlo vyměnit nebo na nejbližší konečné zastávce provést opravu zaměstnancem garáží.

II.8.6 Udržování vozidel v čistotě

1. Řidič dbá, aby vozidlo nebylo znečištěno.
2. V případě znečištění vozidla cestujícím nahlásí tuto skutečnost řidič dopravnímu dispečinku.
3. Znečištěné místo ve vozidle musí být zakryto vhodným způsobem nebo označeno příslušným piktogramem (samolepkou). V případě značného znečištění řidič na nejbližší zastávce vyzve cestující, aby vozidlo opustili, a odstaví vozidlo do garáží.

II.9 Mimořádné události v provozu

II.9.1 Přerušení jízdy a vystoupení cestujících

1. Přerušit jízdu vozidla s cestujícími je přípustné, nastanou-li mimořádné okolnosti, vyžadující vystoupení cestujících.
2. Při přerušení jízdy mezi zastávkami je povinností řidiče zajistit bezpečný výstup cestujících pouze v těchto případech:
 - a) při překážce na trati nebo závadě na vozidle, je-li předpoklad zdržení delší než 4 minuty;
 - b) při nevolnosti cestujícího, která vyžaduje neodkladné lékařské ošetření;
 - c) při mimořádné události, kdy musí být vozidlo vyřazeno z provozu;
 - d) při úmrtí ve vozidle;
 - e) je-li přítomnost cestujících ve vozidle nežádoucí (porod ve vozidle, záchvat cestujícího apod.);
 - f) vznikne-li oheň ve vozidle.

V případech uvedených pod písm. c) - f) cestující na vyzvání řidiče vystoupit musí.

3. Řidič vozidla, který projíždí s cestujícími nebo služební jízdou kolem místa, kde jiný řidič vozidla dopravního podniku z důvodu mimořádné události v provozu přerušil jízdu a

nechal vystoupit cestující, je povinen, neohrozí-li tím bezpečnost provozu, zastavit a umožnit cestujícím z odstaveného vozu nástup a přepravu.

II.9.2 Náhlá neschopnost zaměstnance k dalšímu výkonu dopravní služby

1. V případě náhlé neschopnosti řidiče k dalšímu výkonu služby je kterýkoliv provozní zaměstnanec přítomný ve vozidle povinen zastavit vozidlo v případě, že jej řidič nemůže zastavit sám. Pak je povinností provozního zaměstnance podle povahy případu zajistit rychlou lékařskou pomoc (přes dopravní dispečink nebo přímo) a případ neprodleně oznámit dopravnímu dispečinku nebo nejbližšímu dispečerovi. Není-li ve vozidle přítomen žádný provozní zaměstnanec, provede oznámení případu řidič následujícího nebo protijedoucího vozidla. Dále je povinen dle svých schopností poskytnout podle povahy případu postiženému první pomoc, případně ji zajistit jiným způsobem.
2. Povinností dopravního dispečinku je oznámit případ výpravčímu středisku, který zajistí náhradního řidiče a ten převezme službu buď po odstavení vozidla do garáží, nebo na místě, kde je vozidlo odstaveno. Není-li to možné, nebude již vozidlo zařazeno do provozu. Případ musí být poznamenán v provozním hlášení výpravčího.
3. Je-li důvodem k neschopnosti provozního zaměstnance výkonné dopravní služby úraz, postupuje se obdobně dle tohoto článku a podle zásad poskytování předlékařské první pomoci a obecně závazných právních předpisů a vnitropodnikových norem.
4. Je-li důvodem k neschopnosti provozního zaměstnance výkonné dopravní služby úraz elektrickým proudem, infekční choroba nebo úmrtí, postupuje dopravní dispečink také podle II.9.3, odst. 4 a 5.
5. Provozní zaměstnanec nesmí pokračovat ve výkonu práce, pokud lze důvodně usuzovat, že jeho zdravotní nebo psychický stav neposkytuje předpoklad pro bezpečný výkon práce. Takové zjištění je nutno bezodkladně oznámit vedoucímu, službukonajícímu dispečerovi nebo výpravčímu, který zajistí provedení příslušných opatření.

II.9.3 Nevolnost cestujícího a úmrtí ve vozidle

1. Dojde-li k takové nevolnosti cestujícího ve vozidle, při které upadne cestující do bezvědomí, musí řidič vozidlo zastavit na nejbližším místě, z něhož lze zajistit rychlou lékařskou pomoc (přes dopravní dispečink nebo přímo). I v tom případě, že rychlá lékařská pomoc byla zajištěna přímo, musí být tato skutečnost oznámena dopravnímu dispečinku.
2. Před příjezdem rychlé lékařské pomoci je řidič povinen dle svých schopností poskytnout postiženému první pomoc, případně zajistit tuto pomoc náhodně přítomným lékařem nebo zdravotníkem.
3. Po poskytnutí první pomoci postiženému je řidič povinen zajistit bezpečnost cestujících, kteří chtějí vystoupit.
4. Po odvozu postiženého do zdravotnického zařízení bude vozidlo ponecháno v provozu s výjimkou těchto případů:
 - a) vysloví-li lékař podezření z úrazu elektrickým proudem (TBUS), dopravní dispečink je povinen případ oznámit orgánům policie a dispečinku dopravní cesty;
 - b) zjistí-li lékař infekční chorobu, dopravní dispečink je povinen případ oznámit hygienické stanici.
5. Konstatuje-li přivolaný lékař smrt postiženého, má řidič následující povinnosti:

- a) neprodleně tuto skutečnost oznámit dopravnímu dispečinku, a to i v případě, že rychlá lékařská pomoc byla zajištěna jeho prostřednictvím. Při přítomnosti dispečera přísluší tato povinnost dispečerovi;
 - b) v rámci možností zjistit totožnost cestujících, kteří se nalézají v bezprostřední blízkosti postiženého;
 - c) vyzvat všechny cestující k vystoupení z vozidla a zajistit jejich bezpečnost při vystupování. Ve vozidle mohou zůstat pouze cestující, kteří postiženého doprovázeli.
6. Řidič je povinen o případu úmrtí ve vozidle vyplnit služební hlášení a odevzdat jej výpravčímu po ukončení služby. Hlášenku o dopravní nehodě vyplní přítomný dispečer.

II.9.4 Oheň ve vozidle

1. V případě vzniku ohně na vozidle je povinností řidiče ihned zastavit, otevřít všechny dveře a vyzvat cestující, aby urychleně a ukázněně opustili vozidlo, vypnout všechny vysokonapěťové spotřebiče (TBUS), stáhnout proudové sběrače (TBUS), vypnout přívod elektrického proudu z baterie.
2. Oheň ve vozidle se hasí hasícím přístrojem, pískem, hlinou, hadrem apod., vodou jen ve výjimečném případě. O použití hasícího přístroje učiní řidič neprodleně zápis ve Služebním hlášení, pokud je s přihlédnutím k okolnostem proveditelný.
3. O vzniku ohně v trolejbusu je řidič povinen ihned vyrozumět dopravní dispečink, který toto oznámí dispečinku dopravní cesty (TBUS). V případech, kdy nelze oheň zvládnout prostředky, které má řidič k dispozici, musí dopravní dispečink neprodleně zavolat hasičský záchranný sbor.
4. Dopravní dispečink vyšle v případě ohně neprodleně své zaměstnance, aby byli řidiči nápomocni.

II.10 Návěsti a návěstidla

II.10.1 Základní ustanovení o návěstech a návěstidlech

1. Návěst je viditelné nebo slyšitelné vyjádření příkazu, výstrahy nebo informace.
2. Návěsti slouží k rychlému a spolehlivému informování a dorozumívání provozních zaměstnanců o situaci v dopravě a případně k tomu, aby vzbudily pozornost u jiných osob v zájmu jejich bezpečnosti.
3. Návěstidla jsou prostředky nebo pomůcky, jimiž se vyjadřují viditelné návěsti.
4. Návěstidla se umísťují převážně vpravo od příslušné trolejové stopy nebo v její ose. V určitých případech lze umístit návěstidla v ose trolejbusové dráhy. Pokud je návěstidlo umístěno vlevo, musí jim předcházet návěst „Návěstidlo je na opačné straně“. Návěstidla se umísťují tak, aby je bylo možno postřehnout včas, zřetelně a bez pochybností a aby každá záměna s jinou návěstí byla vyloučena; přitom je zapotřebí vždy přihlížet k okolnostem drážního a silničního provozu.
5. V zájmu zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy je nezbytně nutné, aby každý provozní zaměstnanec výkonné dopravní služby znal veškerá návěstidla i návěsti a dovedl jich vždy vhodně použít. Ostatní provozní zaměstnanci musí znát a umět použít ty návěsti, které jsou bezprostředně nutné pro zajištění jejich bezpečnosti při práci a pro zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy.
6. Osoba, která se při výkonu pracovní činnosti smí pohybovat po trati, musí znát návěsti "Nebezpečí - zastavte všemi prostředky", "Stůj" a podmínky jejich použití.

7. Návěst "Nebezpečí - zastavte všemi prostředky" musí být řidiči dána vždy, když by další jízdou byla bezprostředně ohrožena bezpečnost dopravy.
8. Každý provozní zaměstnanec je povinen neprodleně uposlechnout návěsti, které vidí nebo slyší. Pochybnou nebo nezřetelnou návěst je nutno považovat za návěst závažnějšího charakteru nebo zakazující.
9. Každý provozní zaměstnanec je povinen okamžitě nahlásit jakoukoliv poruchu návěstidel na trati dopravnímu dispečinku.
10. Poruchy návěstidel musí být neprodleně odstraněny.
11. Kromě návěstí a návěstidel, uvedených v těchto Předpisech, se na provoz trolejbusů a autobusů vztahují též dopravní značky, dopravní zařízení a pokyny oprávněných osob dle zákona o provozu na pozemních komunikacích.

II.10.2 Viditelné návěsti

1. Viditelné návěsti jsou dávány:
 - a) návěstidly;
 - b) paží.

II.10.3 Návěsti na návěstidlech

1. Návěstidla mohou být:
 - a) stálá;
 - b) světelná (mohou měnit svůj význam). Tato návěstidla mohou být opatřena žlutým rámem po obvodu a jsou nadřazena návěstidlům stálým;
 - c) přenosná.

II.10.4 Slyšitelné návěsti

1. Návěsti dávané řidičem:
 - a) **"Nenastupujte - nevystupujte"** (—) bzučákem. Návěst dává řidič před uzavřením dveří po dobu nejméně 3 vteřin.
2. Návěsti určené řidiči:
 - a) **"Nebezpečí-zastavte všemi prostředky"** (••••) píšťalkou, bzučákem. Návěst dávají provozní zaměstnanci nebo cestující a znamená co nejdříve zastavit;
 - b) **"Pomalů"** (— —) píšťalkou nebo bzučákem. Návěst dávají provozní zaměstnanci a znamená snížit rychlost na 10 km/h;
 - c) **"Provozní brzdění"** (•• ••) píšťalkou nebo bzučákem. Návěst dávají provozní zaměstnanci a znamená plynulé zastavení vozidla;
 - d) **"Výstup cestujících s omezenou schopností pohybu a orientace"** (••) bzučákem. Návěst dává cestující s omezenou schopností pohybu a orientace nebo cestující s kočárkem před výstupem;
 - e) **"Zastav"** (—) bzučákem nebo tlačítkem „STOP“. Návěst dává cestující před požadovaným zastavením v následující zastávce.

II.10.5 Označování zastávek

1. Každá zastávka se na začátku zastávkového prostoru označí značkou "Zastávka městské hromadné dopravy", umístěnou na jednoduchém nebo dvojitým zastávkovém sloupku (označnick zastávky).

2. Když se jedná o jinou zastávku než stálou, označí se druh zastávky nápisem na označnicku zastávky. Používají se tyto druhy nápisů: občasná, výstupní, nástupní a výstupní, na znamení. V případě potřeby je možno použít i více než jeden nápis.

III. Seznámení s obsahem normy

1. S obsahem normy budou seznámeni všichni provozní zaměstnanci společnosti. Za jejich seznámení zodpovídají vedoucí útvarů, pod který jsou zaměstnanci zařazeni.
2. S obsahem normy budou prokazatelně seznámeni provozní zaměstnanci ve výkonné dopravní službě, všichni zaměstnanci střediska autoškola.
3. Normou budou prokazatelně vybaveni provozní zaměstnanci ve výkonné dopravní službě.

IV. Závěrečná ustanovení

IV.1.1 Odpovědnost

1. Za správný výkon přidělené práce a za přesné dodržování těchto Předpisů, obecně závazných právních norem a vnitropodnikových řídicích norem odpovídá každý zaměstnanec v míře dané jeho pracovním zařazením či v míře odpovídající plnění pracovních úkolů, jimiž byl pověřen.
2. Za škody, které zaměstnanec způsobí nesprávným nebo nedbalým výkonem služby, je odpovědný dle obecně závazných právních norem.
3. Zaměstnanec se nemůže své odpovědnosti zprostit poukazem na neznalost těchto Předpisů a ostatních obecně závazných právních a vnitropodnikových řídicích norem. Má-li zaměstnanec pochybnost o jejich významu a praktickém provádění, je povinen požádat o správný výklad svého nadřízeného.

IV.1.2 Vydávání změn, doplňků a výjimek

1. Změny, doplňky a výjimky z jednotlivých ustanovení těchto Předpisů povoluje představenstvo společnosti a jsou vydávány ve formě dodatku k Předpisům.
2. Změny, doplňky a výjimky k ustanovením těchto Předpisů se nepovolují v případech, jestliže by byla ohrožena nebo snížena bezpečnost provozu, případně bezpečnost zaměstnanců nebo cestujících nebo by byly v rozporu s jinými obecně závaznými právními předpisy.

IV.1.3 Prováděcí nařízení a provozní pokyny

1. Ředitel úseku dopravního je oprávněn vydat prováděcí nařízení a provozní pokyny ke všem ustanovením těchto Předpisů. Prováděcí nařízení ani provozní pokyny však nesmí být v rozporu s jakýmkoli ustanovením obecně závazných právních norem ani s ustanovením těchto Předpisů.

IV.1.4 Aktuálnost a kontrola dodržování obsahu

1. Kontrolou dodržování obsahu těchto Předpisů jsou pověřeni všichni vedoucí zaměstnanci úseku dopravního a oddělení dopravní dispečink.

2. Za dodržování aktuálnosti obsahu těchto Předpisů zodpovídá úsek dopravní a je povinen dbát, aby tyto Předpisy byly v souladu s nově vydanými nebo novelizovanými obecně závaznými právními předpisy.

V. Seznam příloh

Příloha č. 1 Návěsti a návěstidla